

Een beter klimaat

Kinderen van basisschool De Touw ladder in IJsselstein doen mee aan de campagne Energieke Scholen. Zij onderzoeken het binnenmilieu en energiegebruik van de school.

In veel scholen laat het binnenmilieu te wensen over. De luchtkwaliteit is slecht en er gaat veel energie verloren. In het najaar van 2009 zijn enkele organisaties gestart met de campagne Energieke Scholen om scholen en gemeenten te stimuleren hier iets aan te doen. Daarnaast stelt de rijksoverheid geld beschikbaar voor energiebesparing en het verbeteren van het klimaat in de scholen.

“In een groot aantal schoolgebouwen is de kwaliteit van het binnenmilieu slecht. Bovendien wordt er nogal wat energie verspild. Het is belangrijk deze twee zaken aan elkaar te koppelen en een gecombineerde oplossing te bereiken. Isoleren is goed om energie te besparen, maar kan er voor zorgen dat de lucht nog minder schoon wordt.” Aan het woord is Judith Harrewijn van

SME Advies, het bureau dat in opdracht van de Vereniging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling (GDO) en samen met Het Klimaatverbond de campagne Energieke Scholen heeft ontwikkeld. “Het programma bestaat uit vier onderdelen. Een lespakket voor basisschoolleerlingen, een Energie en Binnenmilieu Advies voor scholen (EBA), een intentieverklaring en voorbeelden

van financiële arrangementen tussen gemeenten en schoolbesturen”. Het lespakket richt zich op de bovenbouw (groep 5 tot en met 8) van basisscholen. Harrewijn: “Het educatieve traject is heel actiegericht. Het heeft weinig zin om kinderen de ins en outs van H⁺⁺-glas te vertellen. Zij worden aan het werk gezet in een van de zes teams die het binnenmilieu en energiegebruik van de school onderzoeken. Er is bijvoorbeeld een team dat zich bezighoudt met vocht en vieze luchtjes, een ander richt zich op stekkers en apparaten. In een introductieles maken de kinderen kennis met het meten van CO₂. Nadat ze hebben gedanst en gesprongen blijkt de hoeveelheid CO₂ in het lokaal enorm te zijn toegenomen.”

Pilot De teams werken met eenvoudige scans en presenteren de resultaten van hun bevindingen aan de andere leerlingen. Daarna benoemen ze minimaal drie maatregelen die ze zelf kunnen treffen (verwarming lager, meer ventileren en dergelijke) en minimaal

Frisse Scholen

Het energiegebruik op scholen kan in de meeste gevallen flink omlaag. En het binnenmilieu is vaak slecht, met alle schadelijke gevolgen van dien. Het door SenterNovem uitgevoerde Frisse Scholenproject heeft tot doel scholen te stimuleren minder energie te verbruiken en het binnenmilieu te verbeteren: isoleren én ventileren. Dit doel komt weliswaar overeen met dat van Energieke Scholen, maar dit laatste programma houdt zich vooral bezig met educatie en gedragsverandering. Frisse Scholen richt zich meer op het

treffen van technische maatregelen. Verlaging van het energiegebruik en verbetering van het binnenmilieu staan de laatste jaren hoog op het wensenlijstje van schooldirecties en -besturen. Het Rijk stimuleert het nemen van maatregelen en heeft hiervoor een aantal subsidieregelingen opgezet. Zo zijn er subsidies voor het toepassen van duurzame energie en voor innovatieve projecten.

www.senternovem.nl/frissescholen

begint op school

drie die het schoolbestuur en/ of de gemeente zou moeten oppakken.

“Een en ander is gebaseerd op een intentieverklaring tussen het schoolbestuur en de eigenaar van het schoolgebouw, de gemeente”, vertelt Harrewijn van SME Advies. “Daarin staat dat ze zich samen sterk zullen maken het schoolgebouw te verbeteren. Een externe deskundige stelt een Energie en Binnenmilieu Advies (EBA) op dat de basis is voor de verbeterplannen. De volgende stap is uiteraard de uitvoering van de maatregelen. Door het schoolbestuur en de gemeente als het gaat om de grote zaken, door de leerlingen en leerkrachten als het kleinere maatregelen betreft.”

De scholen die meedoen aan Energieke Scholen worden begeleid door plaatselijke NME-centra en GGD's. “De campagne bevindt zich nu in de fase van een pilot op tien locaties, met per ongeveer vijf deelnemende scholen. Andere scholen en gemeente kunnen ook gebruik maken van het materiaal, maar zij krijgen geen begeleiding. Na de pilot volgt een evaluatie en wordt besloten of de campagne wordt voortgezet. Ik adviseer geïnteresseerde scholen en gemeenten in elk geval te kijken op www.energiekescholen.nl om inspiratie op te doen.”

Genoeg geld Een van de deelnemers aan de pilot van de campagne Energieke Scholen is de gemeente Deventer. Milieuadviseur Lisette de Haan en programmaonderdeelnager onderwijshuisvesting Henk de Graaff leggen uit waarom. “Het is een logisch vervolg op het project ‘Naar een duurzame voorraad’ waaraan wij hebben meegedaan. Dit project stimuleert dat bestaande gebouwen duurzamer worden. Ook hadden we al vijf scholen aangeboden gratis energiebesparingsadviezen op te stellen.” Een en

ander past binnen de Visie Duurzaam Deventer die aangeeft dat Deventer in 2030 klimaatneutraal moet zijn.

“Scholen zijn in twee opzichten belangrijk om met dit onderwerp bezig te zijn. In de eerste plaats vanwege de te behalen milieuwinst, in de tweede plaats omdat de leerlingen er het nodige van meekrijgen. In het programma Energieke Scholen spelen zij een belangrijke rol. Onder het mom ‘jong geleerd, oud gedaan’ is dat nuttig.”

De deelnemende Deventer scholen zijn enthousiast om aan de slag te gaan met het educatieve materiaal van Energieke Scholen, zeggen beide gemeentemedewerkers. “Daarnaast zijn we samen met de schoolbesturen bezig met het aanvragen van rijkssubsidies voor het verbeteren van de gebouwen. Het Rijk betaalt 60 procent van de kosten, wij 40. In totaal gaat het om 930.000 euro voor de twintig slechtste scholen. Genoeg geld om deze gebouwen op orde te krijgen.”

www.energiekescholen.nl
info@energiekescholen.nl
055 - 52 60 890

De Vlint: duurzame school in Groningen

Om een slecht binnenmilieu en een hoog energiegebruik te voorkomen, is het natuurlijk het beste om al bij de bouw van een school te investeren in duurzame oplossingen. Dit is bijvoorbeeld gebeurd bij de in 2007 gerealiseerde openbare basisschool De Vlint in Groningen. In dit gebouw is gebruik gemaakt van betonkernactivering (vloerverwarming) en balansventilatie.

De kwaliteit van het binnenmilieu heeft het predikaat ‘zeer goed’, op energiezuinigheid scoort het gebouw ‘goed’.

Bron: www.senternovem.nl

Voortgezet onderwijs

Voor het voortgezet onderwijs bestaat al het project Check it out!, waar VWO- en MBO-leerlingen aan de slag kunnen gaan met energiebesparing. Er is inmiddels ook een versie voor de basisscholen. Te bestellen via www.cio-scholen.nl. Samen met Frisse scholen van SenterNovem is door Check it out! een brochure met best practices ontwikkeld waarin ook voorbeelden uit Duitsland, Hongarije en Bulgarije.

Regeling ministerie van OCW

Begin september heeft het ministerie van OCW in het kader van de crisisbestrijding een regeling opgesteld voor het toepassen van maatregelen om de ventilatie op scholen te verbeteren en hun energiegebruik te verlagen (regeling aanvullende bekostiging energiezuinigheid en binnenmilieu 2009 - 2011). Scholen in het primair en voortgezet onderwijs maken aanspraak op extra financiële ondersteuning voor het opknappen van hun gebouwen. In totaal gaat het om een bedrag van 165 miljoen euro. Dit geld kan worden gebruikt voor het verbeteren van de ventilatie en voor

energiebesparende aanpassingen aan schoolgebouwen. Op die manier krijgen leerlingen en docenten een betere leer- en werkomgeving. Bij de subsidieaanvraag moet een Energie en Binnenmilieu Advies voor scholen (EBA) worden overlegd, uitgevoerd door een onafhankelijke adviseur. De aanvraag moet voor 31 december 2009 ingediend zijn.

De regeling wordt uitgevoerd door CFI, een uitvoeringsorganisatie van het ministerie van OCW.

www.cfi.nl